

Tiedote/Julkaisuvapaa 26.11. klo 10
Alnus ry/Metsäkulttuurikeskus,
Tapion Tupa Kalajoki,
keskiviikko 26. 11. 2008 klo 10
Professori Matti Palo

RYÖSTETÄÄNKÖ METSÄSAMPO SUOMESTA?

Sellu- ja paperitehtaita suljetaan Suomessa ja avataan Etelä-Amerikassa ja Kiinassa!

Toissa vuonna suljettiin Voikkaan aikakauslehtipaperitehdas ja Jämsänkoskelta yksi kone, Varkauden hienopaperitehdas ja Kotkan siistausmassatehdas, viime vuonna yksi kone Tampereen kartonkitehtaalla, Kymin hienopaperitehtaan yksi kone ja Valkeakosken säkkipaperitehdas. Tehtaiden tappotahti on kiihtynyt tänä vuonna: Kemijärven sellutehdas, Summan paperitehdas, sellutehdas ja yksi paperikone Valkeakoskella, Kajaanin paperitehdas, hylsykartonkikone Varkaudessa sekä yksi paperikone Jyväskylässä ja Anjalankoskella, samoin Imatran kartonkitehtaalla sekä Tampereen kemihierretehdas. Metsäliitto myi paperitehtaansa Afrikkalaiselle Sappille. Leivonmäen saha suljettiin ja Soinlahti on harkinnassa. Monilla sahoilla ja vaneritehtailla lomautetaan laajasti. Nyt on vielä Kaskisten sellutehtaan pää pölkylä. Ryöstetäänkö metsäsampo Suomesta?

Vain 25 vuotta sitten Suomessa toimi 23 eri yritystä sellun ja paperin tuotannossa. Nyt on jäljellä fuusioiden jälkeen enää puolisen tusinaa, joista Stora Enso, UPM, Metsäliitto ja Myllykoski vastaavat tuotannon valtaosasta. Metsäbotnia on Metsäliiton ja UPM:n yhteisyritys sellun valmistuksessa. Sillä on nyt viisi sellutehdasta Suomessa, yksi Uruguayssa ja saha Venäjällä. Muilla yhtiöillä on tehtaita useissa Euroopan maissa, Pohjois- ja Etelä-Amerikassa ja Kiinassa.

Jo vuosikymmenen ajan kotimaiset metsäteollisuusyhtiöt ovat investoineet enemmän ulkomaille kuin kotimaahan. Stora Enso ja UPM ovat liikevaihdoltaan toiseksi ja kuudenneksi suurimpia metsäteollisuusyrityksiä maailmassa. Ne on globalistettu. Niillä on tehtaita neljällä mantereella. Ahlström valmistaa erilaisia erikoiskuituja kuudella mantereella.

Metsäsammon kohtalo kiinnosti. Kuva: Matti Parikka

Toimiminen maailmanlaajuisesti avaa uusia rahoitus- ja investointimahdollisuuksia, mutta myös uudentyyppisiä riskejä. Yhtiöiden Kiinan paperitehdasinvestoinnit ovat onnistuneet parhaiten. Vain 38 prosenttia suomalaisen metsäteollisuuden kapasiteetista sijaitsee enää Suomessa.

Investoinnit eukalyptusviljelmiin Brasiliassa ja Uruguayssa antavat 15-30 prosentin sisäisen koron. Suomen metsäinvestoinneissa jäädytään 3-7 prosenttiin. Etenkin tropiikissa, Indonesiassa ja Brasiliassa, Stora Enso on päässyt kokemaan, että myös riskit ovat Suomea korkeammat. Stora

Enso ja UPM ovat tehneet valtavia tappioita tehdasostoissaan Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Metsäbotnia on tuottanut vuoden sellua Uruguayssa ja saanut vastaansa rajua vastustusta rajajoen toiselta puolen Argentiinasta.

Ympäristöjärjestöjen painostus metsien suojelun lisäämiseksi Suomessa jatkuu ja voimistuu. Perusteluja voidaan tarvittaessa muuttaa. Tämä toiminta on näiden järjestöjen elämän lanka. Ilman median tukea toiminta ei olisi tuloksellista. Myös kansalaisten arvot ovat muuttuneet suojelulle myönteisiksi. Ilmaston muutoksen estämisen toimeenpano lisää puun polttoa eri muodoissaan. Puuperäisen polttonesteen valmistus alkaa Suomessa lähivuosina. Suomi on siirtymässä kohti jälkiteollista metsätaloutta, jossa metsien muu kuin teollinen käyttö raaka-aineena on valitsevana.

Tämä muutos ei voi olla vaikuttamatta metsäpolitiikkaan. Maapalloistettu metsäpolitiikka on tuonut sekä hallitusten väliset sopimukset että kansainväliset ympäristöjärjestöt osaltaan ohjaamaan Suomen metsäpolitiikkaa. Vuoden 1996 metsälaki on näkyvin globaalien paineiden tulos. Metsäsertifiointiakaan ei olisi muutoin syntynyt. Globalistuvien metsäteollisuusyritysten ja Suomen edut eivät enää aina käy yksiin.

Hallitus vahvisti alkuvuonna Kansallinen Metsäohjelma 2015-asiakirjan ohjelmakseen. Ohjelma jatkaa edeltäjänsä linjoilla. Aiemppaa enemmän siinä käsitellään metsien merkitystä ilmaston muutoksessa ja energian lähteenä. Metsäteollisuuslaitosten sulkemisia ja tuotannon supistuksia ei käsitellä. Sen sijaan kotimaista puunkäyttöä halutaan lisätä.

Metsätalouden ja metsäteollisuuden globalistamista ei uudessa metsäohjelmassa myöskään analysoida. Tämä on metsäpolitiikan tutkijalle hämmentävää. Globalistaminenhan on parhaillaan ryöstämässä metsäsampoja Suomesta. Ilmiö on ihmisten luoma, joten sen sisältöön ja seurauksiin pitäisi voida myös järkevin toimenpitein vaikuttaa. Suomen metsätalouteen tarvitaan nopeita institutionaalisia muutoksia metsäyrittäjyyden ja innovatiivisuuden tukemiseksi..

Sampo oli Kalevalan mukaan seppä Seppo Ilmarisen takoma kone, joka tuotti rahaa yhdestä tuutista, viljaa toisesta ja suolaa kolmannelta. Kansakunnan nopea vaurastuminen vuosisadassa 1870-luvulta alkaen perustui metsätuotteiden valta-asemaan viennissä sekä metsäsektorin monipuolisiin kerrannaisvaikutuksiin ja vientitulojen alueellisesti tasaiseen jakaantumiseen. Metsäsampo on näihin saakka kehrännyt hyvinvointia Suomelle. Entäpä nyt - ryöstetäänkö metsäsampo Suomesta?